

№3 (61)
2020

Қурылтайшы және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама және құқықтық
ақпарат институты» ШЖҚ РМК
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.zqai.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша диссертациялардың
негізгі ғылыми нәтижелерін жариялауға
арналған басылмалар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Сәрсеков Р.Қ. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) –
(төраға)
Абайділдин Е.М. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург, Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Унзила Шапақ – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)

Бас редактор

Дүйсенов Е.А. – з.ғ.к.

Редакциялық алқа құрамы

Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов, Ресей)
Қазбаева Ә.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Қазиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Қайырбаева Л.К. – PhD (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Киязова А.Ж. – (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)
Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Нұрғазин Б.Қ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Нұрмағамбетов Р.Ғ. – PhD (Челябинск,
Ресей)
Примашев Н.М. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бишкек, Қырғызстан)

Журнал редакциясы

Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ерлешева Д.Т.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
тел.: 8 (7172) 26-61-29

Қазақстан Республикасы Ақпарат
және коммуникациялар министрлігі
Ақпарат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 17761-Ж 25.06.2019 ж.
(Алашқы есепке қою кезі
№6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы, 010000,
Нұр-Сұлтан қ., Д. Қонаев к., 12/1
«Сұлы-жасыл желек» БО
тел.: 8 (7172) 57-03-42
www.zqai.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru
institutzakonodatelstva@gmail.com

Qazaqstan Respýblıkasy Zaңnama
jáne quyqytyq aqparat institýtynyñ

JARSHYSY

gylymi-quyqytyq jýrnal

Редакция бағанасы

Конституциялық және әкімшілік құқық

Р.Қ. СӘРПЕКОВ Құқықтық кеңістікті цифрландыру	12
Б.Қ. НҰРҒАЗИНОВ, М.С. АҚЫШЕВ, А.В. БОРЕЦКИЙ Конституциялық құқықтағы «жеке бас бостандығы» және «жеке бостандық» ұғымдарын түсінуге қатысты мәселеге	25
С.К. ИДРЫШЕВА Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде мемлекеттік тілді қолдану саласындағы конституциялық заңдылықтың жай-күйі	34
Г.А. АЛИБАЕВА, Г.А. АБЕНОВА, М.К. МУСАБАЕВ Кәмелетке толмағандарды әкімшілік-құқықтық қорғау: шетелдік тәжірибе және оны Қазақстанда пайдалану қажеттілігі	43
Т.С. НҰРЫШЕВА Сот төрелігінің конституциялық принципі ретінде кінәсіздік презумпциясын практикада қолдану мәселелері	51

Азаматтық және азаматтық-процестік құқық

Е.А. ДҮЙСЕНОВ Заңнаманы экологизациялаудың өзекті мәселелері	58
Г.Б. ҚЫСЫҚОВА, А.Қ. ЖАҚСЫЛЫҚОВА Тұрғын үй құрылысына үлестік қатысу тетіктерін жетілдіру туралы мәселеге	66
Е.У. ЫҚСАНОВ Жер қойнауын пайдалану қатынастарын азаматтық құқық нормаларымен реттеу шектері	75
М.Х. ХАСЕНОВ Қазақстан Республикасында мүлктік кешеннің құқықтық режимін заңнамалық бекіту қажеттілігі туралы	80
А.К. РАХМЕТОЛЛОВ, А.С. ҚЫЗДАРБЕКОВА, С.Д. БЕКШЕВА Кәсіпкерлердің құқықтарын қорғауды қамтамасыз етуде сыбайлас жемқорлықты қабылдау индексінің және нормативтік құқықтық актілердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы сараптамасының кейбір мәселелері	89
С.К. АМАНДЫКОВА, А.М. ЕСЕНТЕМИРОВА, А.А. КУСАИНОВ Эндаумент-қорларды құқықтық реттеудің кейбір мәселелері	97

Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс

Р.Қ. СӘРПЕКОВ, Д.А. ФИНК Қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі іс жүргізу барысында жәбірленуші және куә әйелдерге қатысты мемлекеттік қорғау шаралары мен қауіпсіздік шаралары жүйесі	104
Л.Е. НҰРЛЫМБАЕВА, Л.В. БРУСНИЦЫН, А.Н. АҚПАНОВ Қылмыстық бұйрық өндірісі: іс жүргізу нысанын саралау мәселелері	114
С.С. ҚАРЖАУБАЕВ Салықтық қылмыстық құқық бұзушылықтарды жасаудың себептері мен шарттары	122
А.Т. КӘРШІПОВА, Е.А. ОМАРОВ, Т.Г. МАХАНОВ Қазақстан Республикасындағы қылмыстық сот ісін жүргізудің процесстік шығындарын өндіріп алуды регламенттеудің өзекті мәселелері	131

Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану

М.А. СӘРСЕМБАЕВ, Д.М. СӘРСЕМБАЕВ Халықаралық және ұлттық валюта құқығы, автокөлік және жолдар	141
Ж.О. ҚҰЛЖАБАЕВА, Ю.С. КОСТЯНАЯ Ақпарат түсінігі туралы мәселеге	150
А.Е. ЖАТКАНБАЕВА, А.К. ДЖАНГАБУЛОВА, К.Н. АЙДАРХАНОВА Траншекаралық бассейндердегі су объектілерінің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің басымдықтары және трансшекаралық өзендерді мемлекетаралық пайдалану негіздері	159

А.Ж. СЫЗДЫҚОВ, Б.Ж. САҒЫМБЕКОВ Тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алудың әкімшілік-құқықтық шараларын салыстырмалы-құқықтық талдау (Қазақстан мен Ресей тәжірибесі).....	167
Құқықтық мониторинг	
А.Қ. ҚАНАТОВ, О.С. ҚАРАХОЖАЕВ, Д. ДОСМЫРЗА Алқабилердің қатысуымен сот ісін жүргізу тиімділігінің (тиімсізділігінің) проблемалық аспектілері (заңнаманы талдау).....	174
А.Б. ҚАЙЖАҚПАРОВА Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы заңнаманың қалыптасуы және дамуы.....	183
Мемлекеттік тілдегі заңшығармашылық практикасынан	
М.А. АЙЫМБЕТОВ Заң терминдерін жүйелеудің кейбір мәселелері.....	191
Д.М. ШЫҢҒЫСБАЕВА Заңда қолданылатын құқықтық фраземалар және ондағы аударманың рөлі.....	195
Жас ғалым мінбері	
Ж.К. ЖЕТІБАЕВ Германия мемлекетінің тәжірибесі бойынша электрондық мәмілелердің құқықтық жағдайы.....	201
А.М. АЙТУАРОВА Шет елдерде электрондық үкіметті құқықтық реттеу.....	207
Ю.С. КОСТЯНАЯ Ақпарат - халықаралық-құқықтық қорғау объектісі ретінде.....	215
Ж.А. КҰРАНБЕК Қазақстан Республикасында электрондық (цифрлық) қолтаңбаларды қолданудың кейбір заңдық және техникалық мәселелері туралы.....	228
Р.Э. МАММАДОВ Қылмыскер-мигранттың криминологиялық ерекшеліктері және оның психологиялық сипаттамасы.....	239
О.Р. КЛИМОВА Жеке сот орындаушыларының әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағымдарды Қазақстан Республикасының соттары қараған кезде мерзімдерді қолдану және сақтау.....	247
«Жаршының» архивтік беттері	
Н.А. ХАМЗИНА Заң шығармашылығындағы мемлекеттік тілдің қолданылу деңгейі (ҚР ЗИ Жаршысы №4(20)-2010 ж. - 143-146 бб.).....	256
Қ.Ж. ТҰРСЫН ҚР Заң шығару институты Лингвистика орталығының аға сарапшы-лингвисті Н.А. Хамзинаның «Заң шығармашылығындағы мемлекеттік тілдің қолданылу деңгейі» ғылыми жарияланымна қайта оралғанда.....	259
Есімнама	
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институтының бас ғылыми қызметкері, з.ғ.д., профессор А.Н. Ақпанов – 60 жаста!.....	266
Библиография	
В.Г. Стрекозовтың «Конституционное право России» атты кітабына рецензия – М.: Юрайт, 2019. -256 б.....	268
Даналық ойлар	270

**№3 (61)
2020**

Учредитель и издатель:

РГП на ПХВ «Институт законодательства и правовой информации Республики Казахстан»

Издается с 2006 года

Все материалы журнала размещаются на сайте www.zqai.kz

Включен в перечень изданий для публикации основных научных результатов диссертаций по юридическим наукам (Приказ ККСОН МОН РК №894 от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета

Сариев Р.К. (Нур-Султан, Казахстан) – (председатель)
Абайдылинов Е.М. – д.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург, Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Унзила Шапак – д.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)

Главный редактор

Дюсенов Е.А. – к.ю.н.

Состав Редакционной коллегии

Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный деятель культуры РК (Нур-Султан, Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов, Россия)
Казбаева А.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Каирбаева Л.К. – PhD (Нур-Султан, Казахстан)
Князова А.Ж. – (Нур-Султан, Казахстан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Нургазинов Б.К. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Нурмагамбетов Р.Г. – PhD (Челябинск, Россия)
Примашев Н.М. – к.ю.н. (Нур-Султан, Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-Каменогорск, Казахстан)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек, Кыргызстан)

Редакция журнала

Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
тел.: 8 (7172) 26-61-29
Свидетельство о постановке на учет СМН № 17761-Ж от 25.06.2019 г. Комитета информации Министерства информации и коммуникаций Республики Казахстан
(Первичная постановка на учет №6592-Ж, 07.09.2005 г.)

Адрес:

Республика Казахстан, 010000,
г. Нур-Султан, ул. Д. Конаева, 12/1
БЦ «На Водно-зеленом бульваре»
тел.: 8(7172)57-03-42
www.zqai.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru
institutzakonodatelstva@gmail.com

ВЕСТНИК

Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан

научно-правовой журнал

Колонка редакции..... 8

Конституционное и административное право

- Р.К. САРПЕКОВ** Цифровизация правового пространства..... 12
Б.К. НУРГАЗИНОВ, М.С. АКИШЕВ, А.В. БОРЕЦКИЙ К вопросу о понимании понятий «свобода личности» и «личная свобода» в конституционном праве..... 25
С.К. ИДРЫШЕВА Состояние конституционной законности в сфере применения государственного языка в законодательных актах Республики Казахстан..... 34
Г.А. АЛИБАЕВА, Г.А. АБЕНОВА, М.К. МУСАБАЕВ Административно-правовая защита несовершеннолетних: зарубежный опыт и необходимость его использования в Казахстане..... 43
Т.С. НУРЫШЕВА Вопросы практического применения презумпции невиновности как конституционного принципа правосудия..... 51

Гражданское и гражданско-процессуальное право

- Е.А. ДЮСЕНОВ** Актуальные вопросы экологизации законодательства..... 58
Г.Б. КЫСЫКОВА, А.К. ЖАКСЫЛЫКОВА К вопросу о совершенствовании механизмов долевого участия в жилищном строительстве..... 66
Е.У. ИХСАНОВ Пределы гражданско-правового регулирования отношений в сфере недропользования..... 75
М.Х. ХАСЕНОВ О необходимости законодательного закрепления правового режима имущественного комплекса в Республике Казахстан..... 80
А.К. РАХМЕТОЛЛОВ, А.С. КИЗДАРБЕКОВА, С.Д. БЕКИШЕВА К вопросу об индексе восприятия коррупции и антикоррупционной экспертизе нормативных правовых актов в обеспечении защиты прав предпринимателей..... 89
С.К. АМАНДЫКОВА, А.М. ЕСЕНТЕМИРОВА, А.А. КУСАЙНОВ Некоторые вопросы правового регулирования эндаумент-фондов..... 97

Уголовное право и уголовный процесс

- Р.К. САРПЕКОВ, Д.А. ФИНК** Система мер государственной защиты и мер безопасности в отношении женщин – потерпевших и свидетелей при досудебном производстве по уголовным делам..... 104
Л.Е. НУРЛУМБАЕВА, Л.В. БРУСНИЦЫН, А.Н. АХПАНОВ Уголовное приказное производство: проблемы дифференциации процессуальной формы..... 114
С.С. КАРЖАУБАЕВ Причины и условия совершения налоговых уголовных правонарушений..... 122
А.Т. КАРИПОВА, Е.А. ОМАРОВ, Т.Г. МАХАНОВ Актуальные вопросы регламентации взыскания процессуальных издержек уголовного судопроизводства в Республике Казахстан..... 131

Международное право и сравнительное правоведение

- М.А. САРСЕМБАЕВ, Д.М. САРСЕМБАЕВ** Международное и национальное валютное право, автотранспорт и дороги..... 141
Ж.О. КУЛЖАБАЕВА, Ю.С. КОСТЯНАЯ К вопросу о понятии информации..... 150

А.Е. ЖАТКАНБАЕВА, А.К. ДЖАНГАБУЛОВА, К.Н. АЙДАРХАНОВА Приоритеты обеспечения экологической безопасности водных объектов в трансграничных бассейнах и основы межгосударственного использования трансграничных рек.....	159
А.Ж. СЫЗДЫКОВ, Б.Ж. САГЫМБЕКОВ Сравнительно-правовой анализ административно-правовых мер профилактики бытового насилия (опыт Казахстана и России).....	167
Правовой мониторинг	
А.К. КАНАТОВ, О.С. КАРАХОЖАЕВ, Д. ДОСМЫРЗА Проблемные аспекты эффективности (неэффективности) судопроизводства с участием присяжных заседателей (анализ законодательства).....	174
А.Б. КАЙЖАКПАРОВА Становление и развитие законодательства в области особо охраняемых природных территорий Республики Казахстан.....	183
Из практики законотворчества на государственном языке	
М.А. АЙЫМБЕТОВ Некоторые вопросы систематизации законодательных терминов.....	191
Д.М. ШЫНГЫСБАЕВА Правовые фраземы, применяемые в законе, и роль перевода в нем.....	195
Трибуна молодого ученого	
Ж.К. ЖЕТИБАЕВ Правовое положение электронных сделок по опыту германского государства.....	201
А.М. АЙТУАРОВА Правовое регулирование электронного правительства в зарубежных странах.....	207
Ю.С. КОСТЯНАЯ Информация как объект международно-правовой защиты.....	215
Ж.А. КУРАНБЕК О некоторых юридических и технических вопросах применения электронных (цифровых) подписей в Республике Казахстан.....	228
Р.Э. МАММАДОВ Криминологические особенности личности преступника-мигранта и его психологическая характеристика.....	239
О.Р. КЛИМОВА Применение и соблюдение сроков при рассмотрении судами Республики Казахстан жалоб на действия (бездействие) частных судебных исполнителей.....	247
Архивные страницы «Вестника»	
Н.А. ХАМЗИНА Степень формирования государственного языка в законотворчестве (статья в Вестнике ИЗ РК №4(20)-2010 г. - С. 143-146).....	256
Қ.Ж. ТҰРСЫН Возвращаясь к научной публикации старшего эксперта-лингвиста Института законодательства Республики Казахстан Н.А. Хамзиной «Степень формирования государственного языка в законотворчестве».....	259
Персоналии	
Главному научному сотруднику Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, д.ю.н., профессору А.Н. Ахпанову – 60 лет!.....	266
Библиография	
Рецензия на учебник «Конституционное право России» / Стрекозов В.Г. 7-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2019. -256 с.....	268
Мудрые мысли	270

№3 (61)
2020

Founder and publisher:
RSE on the REM «Institute
of Legislation and Legal information
of the Republic of Kazakhstan»

Published since 2006

All journal materials are placed
on the website

www.zqai.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894 from
05.30.2013)

Editorial Council members

Sarpekov R.K. (Nur-Sultan, Kazakhstan) –
(Chairman)

Abaydeldinov E.M. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)

Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)

Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Rahmetov S.M. – d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Malinovski V.A. – d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Unzila Shapak – d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)

Chief Editor

Dyussenov Ye.A. – c.j.s.

Editorial Board members

Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)

Aiyembetov M.A. – Honored Worker of Culture
of Kazakhstan, (Nur-Sultan, Kazakhstan)

Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Russian)

Kazbayeva A.G. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Kazyev Z.G. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)

Kairbaeva L.K. – PhD (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Kiyazova A.Zh. – (Nur-Sultan, Kazakhstan)

Konusova V.T. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Nurgazinov B.K. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Nurmagambetov R.G. – PhD

(Chelyabinsk, Russian)

Primashev N.M. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-Kamenogorsk,
Kazakhstan)

Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek, Kyr-
gystan)

The editorial staff

Dzhamburshin K.A.

Koltubayeva G.B.

Yerdesheva D.T.

Zhumageldina B.Zh.

Bailenova A.K.

tel.: 8 (7172) 26-61-29

The certificate of registration of mass media

№17761-G from 25.06.2019 from

the Information Committee of the Ministry

of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan

(Number and date of primary registration №6592-

Zh.07.09.2005.)

Address:

The Republic of Kazakhstan,

010000, Nur-Sultan, D. Konaev str., 12/1

BC «On the water-green boulevard»

tel.: 8(7172) 57-03-42

www.zqai.kz

e-mail: instzak-kz@mail.ru

institutzakonodatelstva@gmail.com

**Bulletin of Institute of Legislation and Legal
Information of the Republic of Kazakhstan**

JARSHYSY

scientific and legal journal

Editorial.....10

Constitutional and Administrative Law

R.K. SARPEKOV Digitalization of the legal space.....12

B.K. NURGAZINOV, M.S. AKISHEV, A.V. BORETSKY On the issue
of understanding the categories of «personal liberty» and «personal freedom»
in constitutional law.....25

S.K. IDRYSHEVA State of constitutional legality in the sphere of state
language application in the legislative acts of the Republic of Kazakhstan.....34

G.A. ALIBAEVA, G.A. ABENOVA, M.K. MUSABAEV Administrative
legal protection of the minors: experience of foreign states and necessity of its
application in Kazakhstan.....43

T.S. NURYSHEVA Issues of practical application of the presumption of
innocence as a constitutional principle of justice.....51

Civil and Civil Procedure Law

Ye.A. DYUSSENOV Actual issues of legislation's ecologization.....58

G.B. KYSSYKOVA, A.K. ZHAXYLYKOVA On the issue of improving
the mechanisms for equity participation in housing construction.....66

Y.U. IKHSANOV The limits of civil law regulation of the subsoil use
relations.....75

M.Kh. KHASSEN OV On the necessity for legislative determination of
the legal regime of the property complex in the Republic of Kazakhstan.....80

A.K. RAKHMETOLLOV, A.S. KIZDARBEKOVA, S.D. BEKISHEVA
On the issues of the corruption perception index and anti-corruption expertise
of legal acts in ensuring the protection of entrepreneurs' rights.....89

S.K. AMANDYKOVA, A.M. YESSENTEMIROVA, A.A. KUSSAINOV
The issues of legal regulation of endowment funds.....97

Criminal law and Criminal procedure

R.K. SARPEKOV, D.A. FINK System of public protection measures
and safety measures applied to female victims and witnesses in pre-trial
proceedings of criminal proceedings.....104

L.E. NURLUMBAEVA, L.V. BRUSNITSYN, A.N. AKHPANOV
Institute of criminal writ proceedings: problems of differentiation of a
procedural form.....114

S.S. KARZHAUBAYEV Reasons and terms for committing tax criminal
offenses.....122

A.T. KARIPOVA, Y.A. OMAROV, T.G. MAKHANOV Current issues
of regulation of the recovery of procedural costs of criminal proceedings in
the Republic of Kazakhstan.....131

International law and Comparative law

M.A. SARSEMBAYEV, D.M. SARSEMBAYEV International and
national currency law, motor vehicles and roads.....141

Zh.O. KULZHABAEVA, J.S. KOSTYANAYA On the concept of
information.....150

**A.Y. ZHATKANBAEVA, A.K. JANGABULOVA,
K.N. AYDARKHANOVA** Priorities for ensuring the environmental safety
of water bodies in transboundary basins and the basics of interstate use of
transboundary rivers.....159

CONTENT

A.Zh. SYZDYKOV, B.Zh. SAGYMBEKOV Comparative legal analysis of administrative legal measures for prevention of domestic violence (experience of Kazakhstan and Russia).....	167
Legal monitoring	
A.K. KANATOV, O.S. KARAKHOZHAYEV, D. DOSMYRZA Problematic aspects of the efficiency (inefficiency) of judicial proceedings with the participation of jurors (analysis of legislation).....	174
A.B. KAIZHAKPAROVA Legislation and development of legislation in the sphere of specially protected natural areas of the Republic of Kazakhstan.....	183
From the lawmaking practice in the official language	
M.A. AIYMBETOV The issues of systematization of legislative terms.....	191
D.M. SHYNGYSBAYEVA Legal phrasemes used in the law and the role of translation in it.....	195
Young researcher's tribune	
Zh.K. ZHETIBAYEV Legal status of electronic transactions according to the experience of German state.....	201
A.M. AITUAROVA Legal regulation of e-government in foreign countries.....	207
Y.S. KOSTYANAYA Information as the object of international legal protection.....	215
Zh.A. KURANBEK On the legal and technical issues of application of electronic (digital) signatures in the Republic of Kazakhstan.....	228
R.E. MAMMADOV Criminological features of a migrant criminal's personality and its psychological characteristics.....	239
O.R. KLIMOVA Application and compliance with deadlines when considering complaints by the courts of the Republic of Kazakhstan on the actions (inaction) of private bailiffs.....	247
The archive pages of the«Bulletin»	
N.A.KHAMZINA «The level of formation of the state language in lawmaking» (article in the Bulletin of the IL RK No. 4 (20) -2010 - P. 143-146).....	256
K.Zh. TURSUN On the paper of the senior expert linguist of the Institute of legislation of the Republic of Kazakhstan N.A.Khamzina «The level of formation of the state language in lawmaking».....	259
Personalities	
60 years to the Chief researcher of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan, Doctor of Laws, Professor A.N. Akhpanov.....	266
Bibliography	
Review of the “Constitutional Law of Russia” textbook / Strekozov V.G. 7th ed., revised and ext. - M.: Yurait, 2019. -256 p.	268
Wise thoughts	270

- Internet. - Monografija - Tashkent: Tashkentskij gosudarstvenyj juridicheskij universitet, 2016. - 185 s.
2. Dmitrik N.A. *Osushhestvlenie sub#ektivnyh grazhdanskih prav s ispol'zovaniem seti Internet.* – Moskva: Volters Kluver, 2006. – 200 c.
  3. Barabash I. *Pravila jelektronnoj kommercii v Germanii* // <file:///Users/zhandoszhetybayev/Downloads/DRJV-Sammelband%20zum%20deutschen%20Recht%20in%20russischer%20Sprache,%20Ausgabe%20N%201,%20August%202015%20(1).pdf>.
  4. Stephen E. Blythe, *A critique of the German electronic signature law and recommendations for improvement* // <http://www.aabri.com/SAI2Manuscripts/SAI2045.pdf>.
  5. *Grazhdanskoe ulozhenie Germanii: vvodnyj zakon k Grazhdanskomu ulozheniju.* Kn. 1 / Nauch. red.: Jakovleva T.F.; Vved.: Bergmann V. (Sost.). - 4-e izd., - M.: Infotropik Media, 2015. - 888 c.
  6. Savel'ev A.I. *Jelektronnaja kommercija v Rossii i za rubezhom: pravovoe regulirovanie.* — Moskva: Statut, 2014. — 543 s.
  7. Williams S. *Overseas sustomers want to shop online in their native language* // <<https://www.sitepronews.com/2014/10/21/overseas-customers-want-shop-online-native-language/>>.

УДК 34.05

LEGAL REGULATION OF E-GOVERNMENT IN FOREIGN COUNTRIES

Aituarova Aigerim Mangazdarovna

Researcher of the Department of international and comparative law of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan, Master of Laws, Nur-Sultan city, Republic of Kazakhstan; e-mail: aituarova.a@zqai.kz

Keywords: *E-government, electronic administration, information technology, digitalization, data protection, personal data.*

Abstract. *The article is devoted to the topic of legal regulation of e-government in the most developed countries, and their development trends.*

Today in the world there is a need for proper management of digitalization of the government, in particular such issues as: provision of an appropriate legal framework, policies and principles of activity; data management and protection; identity management and confidentiality and cybersecurity.

The issue of improvement of the national legislation in the field of digitalization is very significant both for the economic and social development of Kazakhstan in the context of the Fourth Industrial Revolution, and for ensuring the protection of human rights and freedoms. One of the goals of the State Program of Digital Kazakhstan is the transition to a digital state. In order to implement the above tasks, there is a need to provide a legislative framework that can ensure the development of the introduction of information technology in all areas of the state and ensuring security for the population at the same time.

Thus, the author analyzed various definitions of the term “electronic government” in the works of various authors, identified the main advantages and goals of using electronic government. The features of the formation of «electronic government» as a tool to improve public administration in the Republic of Kazakhstan are considered.

Based on the analysis of the experience of foreign countries in the implementation of digitalization in the activities of state bodies, the author presents proposals for the introduction of similar mechanisms in the public administration of the Republic of Kazakhstan.

Thus, the author offers the following recommendations: consolidation of national legislation in the field of e-government into a single legal act; the establishment of a body to control and protect information data and to consider complaints of violation of the right to protection of information data; introduction of a civil initiative system for legislative proposals.

ШЕТ ЕЛДЕРДЕ ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҮКІМЕТТІ ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕТТЕУ

Айгерим Мангаздаровна Айтуарова

Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институтының халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану бөлімінің ғылыми қызметкері, заң ғылымдарының магистрі,
Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: aituarova.a@zqai.kz

Түйін сөздер: электрондық үкімет, электрондық әкімшілік ету, ақпараттық технологиялар, цифрландыру, деректерді қорғау, дербес деректер.

Аннотация. Мақала неғұрлым дамыған елдердегі электрондық үкіметтің қызметін құқықтық реттеу тақырыбына және олардың даму үрдістеріне арналған.

Бүгінгі таңда әлемде үкіметті цифрландыруды, атап айтқанда: қызметті тиісті құқықтық базасымен, саясатымен және қағидаттарымен қамтамасыз ету; деректерді басқару және қорғау; сәйкестендіруді басқару және құпиялылық; сондай-ақ киберқауіпсіздік сияқты мәселелерді тиісінше басқару қажеттілігі туындайды.

Цифрландыру саласындағы ұлттық заңнаманы жетілдіру мәселесі Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайында Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік дамуы үшін де, адам құқықтары мен бостандықтарын қорғауды қамтамасыз ету үшін де өте маңызды. «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасының мақсаттарының бірі - цифрлық мемлекетке көшу болып табылады. Жоғарыда көрсетілген міндеттерді іске асыру мақсатында мемлекет қызметінің барлық салаларына ақпараттық технологияларды енгізуді дамытуды қамтамасыз етуге және бір мезгілде халық үшін қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қабілетті заңнамалық базамен қамтамасыз ету қажеттігі туындайды.

Мақала авторы түрлі авторлардың жұмыстарында «электрондық үкімет» терминінің әртүрлі анықтамаларына талдау жасады, электрондық үкіметті қолданудың негізгі артықшылықтары мен мақсаттары анықталды. Қазақстан Республикасында мемлекеттік басқарудың тиімділігін арттыру құралы ретінде «электрондық үкіметті» қалыптастыру ерекшеліктері қарастырылады.

Мемлекеттік органдардың қызметіне цифрландыруды енгізу бойынша шет елдердің тәжірибесіне жүргізілген талдау негізінде автор Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқаруында ұқсас тетіктерді енгізу бойынша ұсыныстарды ұсынды. Осылайша, автор мынадай ұсынымдарды ұсынады: электрондық үкімет саласындағы ұлттық заңнаманы бірыңғай құқықтық актіге шоғырландыру; ақпараттық деректерді бақылау және қорғау, сондай-ақ ақпараттық деректерді қорғау құқығының бұзылуы туралы шағымдарды қарау жөніндегі органды құру; заңнамалық ұсыныстар бойынша азаматтық бастамашылық жүйесін енгізу.

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ

Айтуарова Айгерим Мангаздаровна

Научный сотрудник отдела международного права и сравнительного правоведения Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, магистр юридических наук;
г. Нур-Султан, Республика Казахстан; e-mail: aituarova.a@zqai.kz

Ключевые слова: электронное правительство, электронное администрирование, информационные технологии, цифровизация, персональные данные, защита данных.

Аннотация. Статья посвящена теме правового регулирования деятельности электронного правительства в наиболее развитых странах, и их тенденции развития.

На сегодняшний день в мире возникает необходимость надлежащего управления цифровизации правительства, в частности таких вопросов как: обеспечение соответствующей правовой базой, политикой и принципами деятельности; управление и защита данных; управление идентификацией и конфиденциальность; а также кибербезопасность.

Вопрос совершенствования национального законодательства в сфере цифровизации весьма значим как для экономического и социального развития Казахстана в условиях Четвертой промышленной революции, так и для обеспечения защиты прав и свобод человека. Одной из целей Государственной программы «Цифровой Казахстан» является переход на цифровое го-

сударство. В целях реализации вышеуказанных задач возникает необходимость обеспечения законодательной базой, способной обеспечить развитие внедрения информационных технологий во все сферы деятельности государства и обеспечение безопасности для населения одновременно.

Так, автором проведен анализ различных определений термина «электронного правительства» в работах разных авторов, выявлены основные преимущества и цели применения электронного правительства. Рассматриваются особенности формирования «электронного правительства» как инструмента повышения эффективности государственного управления в Республике Казахстан.

На основании проведенного анализа опыта зарубежных стран по внедрению цифровизации в деятельность государственных органов, автором представлены предложения по внедрению аналогичных механизмов в государственном управлении Республики Казахстан. Так, автором предлагаются следующие рекомендации: консолидирование национального законодательства в сфере электронного правительства в единый правовой акт; учреждение органа по ведению контроля и защиты информационных данных, а также рассмотрения жалоб о нарушении права на защиту информационных данных; внедрение системы гражданской инициативы по законодательным предложениям.

Today, the E-government process is widely used in all areas of government. Thus, information technology has a huge role and significance in the implementation of state activities. They are tool for the formation of managerial decisions that are aimed at ensurance of the implementation of the functions of the state and increasing its effectiveness.

Despite the widespread use of the concept of “electronic government” in many regulatory legal acts, including international ones, there is currently no single definition of it.

One of the most famous scientists in the field of e-government and technological innovation in the public sector, D. West understands by e-government «the use by public authorities of the Internet and other digital means to provide public services and information, as well as the implementation of democracy» [1]. Another prominent scientist, V. Homburg concludes that e-government is “redesigning the informational relationship between the state apparatus and citizens in order to create additional benefits for their members” [1].

In the definition of the Organization for Economic Co-operation in Europe, e-government is seen as the use by governments of new information technologies in the performance of any public functions [2]. The Economist magazine highlights following components of E-Government: 1) creating a secure intranet and central database for more effective collaboration between government structures; 2) network-based services; 3) the use of e-commerce to increase the efficiency of government transactions, such as procurement and contracts; 4) introduction of digital democracy (digital or electronic democracy) for greater transparency of government [3].

E-government includes the following areas:

– electronic administration (e-administration), or the transition to electronic management methods

that involve optimization of the internal work of government;

– electronic interaction with citizens (e-citizens) and the provision of electronic services (e-services) with the focus of government on the maximum satisfaction of the needs of citizens and business;

– development of the information society (e-society) through the intensification of IT-based interaction between government and civil society institutions [3].

The use of e-government allows to achieve the following results:

- improvement of the quality of public sector services;

- free access to information;

- strengthening public control over the functioning of state bodies, local self-government bodies, officials, state and municipal employees;

- strengthening the principle of efficiency in the preparation and adoption of management decisions through the use of electronic information resources in real time;

- the formation of an appropriate level of transparency in the process of providing public services through the automatic notification of recipients of services or the regulatory body on the process of their implementation and the creation of a unified monitoring system in the process of using information technologies in public management activities;

- paperwork reduction [4].

Thus, the term “electronic government” refers to the applied use by state authorities of information technologies, ICTs and other telecommunication technologies in order to increase the efficiency of functioning of public authorities [5].

In Kazakhstan, the idea of the creation of the e-government was first declared by the head of state in 2004. Since 2006, the e-government portal has been functioning: <http://egov.kz>¹, which is a single

¹ Что такое электронное правительство и для чего оно необходимо? // <http://egov.kz/cms/ru/information/about/help-elektronnoe-pravitelstvo>

electronic mechanism for interaction between the state and the population. The following definition is presented on the e-government website of the Republic of Kazakhstan: «E-government is a single mechanism of interaction between the state and citizens and government bodies with each other, ensuring their coherence using information technology²».

On December 12, 2017, the State Program «Digital Kazakhstan» was adopted, which will be implemented in the period 2018-2022, and one of the main directions of which is the transition to a digital state³. In order to implement the above tasks, there is a need to provide a legislative framework that can ensure the development of the introduction of information technology in all areas of the state and ensure security for the population.

The eighth task outlined in the Message of the President of the Republic of Kazakhstan N. Nazarbayev to the people of Kazakhstan “New development opportunities in the conditions of the fourth industrial revolution⁴” (January 10, 2018), is «Effective public administration», which includes: ensuring digitalization of the provision of public services to individuals and legal entities; the use of modern digital technologies to take into account the comments and suggestions of citizens in real time and rapid response; ensuring reliable protection of information systems and devices of the state and business structures.

However, it should be noted that according to the UN Global E-Government Development Index (EGDI) for 2018, Kazakhstan is ranked 39th among countries around the world⁵.

In order to improve national legislation in the field of legal regulation of digitalization, it becomes necessary to study foreign experience in introducing e-government.

Since 1999, initiatives have been launched in the European Community with guidelines on how the transition to the digital era should take place in all aspects of the daily lives of European citizens and also the number of data protection directives [6].

It is also worth noting the summit in Malmö, in 2009, where EU ministers signed the

Declaration, according to which states recognized the importance of e-government for achieving European policy goals, and set goals for the future, including empowering citizens, expanding accessibility public sector information and improved cross-border e-government services⁶.

In the EU, legislation in the field of regulation of the e-government system covers both technical aspects and political issues that determine the responsibilities of state institutions to protect the rights of citizens and organizations in the new context of the provision of public services by electronic means [7].

Information security can be protected by the establishment of relevant government bodies and the adoption of necessary regulations [7]. So, on December 18, 2000, EU Regulation No. 45/2001 was adopted “On the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data⁷”. The provisions of this Regulation are aimed on protection of personal data processed by EU institutions and bodies.

According to the abovementioned Regulation, an independent data protection supervisor is established - the European Data Protection Supervisor, who is responsible for monitoring the correct application of data protection rules by EU institutions and bodies. Thus, citizens have the right to file a complaint directly with the above authority if they consider that their rights to data protection are not respected in accordance with the rules. Each institution and Community body designates at least one person as a data protection officer, who is entrusted with collaborating with the data protection supervisory authority, and to ensure that data on the rights and freedoms of entities are not used improperly.

At the same time, it is necessary to consider the practice of the following European countries where the process of digitalization of public services at the national level is being successfully implemented.

Estonia is one of the most advanced countries in the world, where today more than 99% of public services are available via the Internet⁸.

² Что такое электронное правительство и для чего оно необходимо? // <https://egov.kz/cms/ru/information/about/help-elektronnoe-pravitelstvo>

³ Государственная программа «Цифровой Казахстан» / <https://digitalkz.kz/wp-content/uploads/2020/03/%D0%A6%D0%9A-%D1%80%D1%83%D1%81.pdf>

⁴ Послание Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева народу Казахстана. 10 января 2018 г. «Новые возможности развития в условиях четвертой промышленной революции» // http://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan-n-nazarbaeva-narodu-kazahstana-10-yanvary-2018-g

⁵ Исследование ООН: электронное правительство 2018 года // <https://publicadministration.un.org/publications/content/PDFs/UN%20E-Government%20Survey%202018%20Russian.pdf>

⁶ eGovernment. Using technology to improve public services and democratic participation [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565890/EPRS_IDA\(2015\)565890_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565890/EPRS_IDA(2015)565890_EN.pdf)

⁷ REGULATION (EC) No 45/2001 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 18 December 2000 On the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data // <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R0045&from=EN>

⁸ Как Эстония подает пример цифровизации госуслуг всему миру // <https://www.computerworld.ru/articles/Kak-Estoniya-podaet-primer-tsifrovizatsii-gosuslug-vsemu-miru/>

Online voting (electronic voting or online voting) is one of the options for participating in elections in addition to other methods used in Estonia. In this case, electronic voting means voting via the Internet, rather than voting using a special voting device⁹.

In 2012, the State Committee on Electronic Voting was established, which is responsible for conduction of the online voting under the supervision of the State Electoral Committee. Internet voting was first used in local elections in 2005, when more than 9 thousand voters or 2 percent of the total number of registered voters voted online¹⁰. In the 2015 parliamentary elections, 30.5% of the vote was cast online¹¹.

In Estonia, the X-Road application was developed, which is a network for exchanging data between departmental systems, which ensures the provision of public services on a one-stop basis. In addition to using mechanisms to send requests to numerous databases and secure document exchange, various government portals and applications seamlessly integrate into X-Road. The private sector can also connect to X-Road to send requests and use secure data exchange.

In France, on October 7, 2016, the Digital Republic Act (hereinafter referred to as the Act) was adopted, which has 15 main positions¹²:

1. Public data transparency

The Act obliges public organizations to publish their databases on the Internet, subject to anonymity and protection of intellectual property, as well as industrial and commercial secrets. Thus, this data can be easily used by all individuals and companies.

2. Secure data access for scientists and public statisticians

The data provided by the public sphere is often very broad, but no less often confidential due to the level of each individual. Access to them has until now been practically impossible even for research purposes. Thanks to the Act, a secure access system will allow only authorized state researchers and statisticians within the framework of this project to be able to study these data in order to better understand the effectiveness of public policy and evaluate the effect of future reforms.

3. Free access to the results of state research and authorization for the analysis of text and data

The results of research work, funded by more than 50% of public funds, can be provided by their authors on the Internet for free access after an embargo period of 6 to 12 months. This will

facilitate the free distribution of research results. The Act also allows online data analysis, which is an important practical aspect of research in the humanities and social sciences.

4. Network non-discrimination

The Act enshrines the principle of network neutrality in French law, which guarantees non-discriminatory access to the network based on services from suppliers. Therefore, operators cannot offer faster solutions to other customers.

5. Data transfer

The Act establishes an obligation for online services to allow the recovery of user usage data to facilitate a change of provider, whether it is an online user bank account, an e-commerce service, or even preferences on an online music listening site.

6. Consumer Information Loyalty

The Act provides for the «regulation of «opinions», online messages, which today are one of the main sources of information for users» so that consumers can verify the veracity of opinions available on the Internet. For example, you should make sure that the owner of the restaurant does not post a lot of positive reviews about his place in order to artificially raise it in the classification of travel tips websites based on recommendations.

7. Protection of personal data

The principle of the right to free use of personal data is established. This principle will be illustrated by a few specific measures, such as email privacy. Emails and other electronic private correspondence services will be as confidential as mail letters, unless the user has given their consent to the automated statistical processing or to the improvement of the services provided to him.

8. The fight against pornography

For the criminalization of pornography, the practice of publishing pornographic or erotic images of a person against his consent, liability was imposed in the form of imprisonment for two years and 60,000 euros of a fine.

9. Digital death

As in the case of an ordinary will, a person will have the right to comply with his will regarding the fate of his personal information published online after the death of online service providers or proxies.

10. The right to maintain an internet connection

The Act establishes the right to keep in touch for the most disadvantaged persons in case of failure to pay for an Internet connection. Thus, the Internet connection of such persons will be

⁹ Исследование ООН: электронное правительство 2018 года // <https://publicadministration.un.org/publications/content/PDFs/UN%20E-Government%20Survey%202018%20Russian.pdf>

¹⁰ Исследование ООН: электронное правительство 2018 года // <https://publicadministration.un.org/publications/content/PDFs/UN%20E-Government%20Survey%202018%20Russian.pdf>

¹¹ Как Эстония подает пример цифровизации госуслуг всему миру // <https://www.computerworld.ru/articles/Kak-Estoniya-podaet-primer-tsifrovizatsii-gosuslug-vsemu-miru>

¹² La #LoiNumérique en 15 points clés // <https://www.economie.gouv.fr/republique-numerique/15-points-cles>

supported by their access provider at the time of indicating their request for assistance with departmental services.

11. Facilitation of charity via SMS

Under the Act, associations that have publicly expressed a desire for charity will now be able to receive donations using text. Each donor can donate up to 50 euros, but not more than 300 euros per month, simply by sending an SMS from his mobile phone. This is a measure that many associations have called for, in particular to expand donor communities.

12. Increase the speed of digital coverage of the territory

Since 2013, France launched an extensive plan to equip the territory with high-speed networks (THD). Under the Act, several measures are planned to accelerate its deployment, simplify regulation or provide financial support to communities for the development of mobile telephony. In particular, the right to fiber will allow any resident of the building, owner or tenant to get their housing connected to the fiber optic network without the need for permission from their co-owner.

13. Digital accessibility

The Act will require all government sites to publish, under the threat of financial sanctions, their level of compliance with accessibility rules for people with disabilities. Large companies, such as retailers or phone makers, also have an obligation to ensure accessibility, as they will have to offer further telephone services accessible to people with hearing loss after the purchase.

14. Strategy for the development of digital use and services at the territorial level

Departmental and regional councils will be able to develop a strategy for the development of digital use and services. In order to facilitate the creation of a balanced network of services in all territories, this strategy will ensure the delivery of digital mediation services that can meet the identified needs for public support using digital technologies and services.

15. The official recognition of eSports as a competitive professional practice in video games

The Act provides recognition of e-sports, in particular by legalizing physical competitions in video games and providing social players with professional players. Players and minors must have parental permission to participate in eSports matches.

In 1999, Finland adopted Act on Electronic Service in Administrative (1318/1999). In accordance with it, an electronic document is an electronic message that affects the formulation or

processing of a certain issue or the management of decisions. If it is necessary to reflect a question in writing, it can be submitted in the form of an electronic document or message and transmitted to a government agency through electronic data exchange [8].

Finland has a Data Protection Ombudsman.

The state portal, www.demokratia.fi, available only in Finnish and Swedish, allows any citizen to propose initiatives or publish feedback on state and local government. One of the key services is the Citizens Initiative for Legislative Proposals launched in the fall of 2012. Initiatives that collect 50,000 signatures on time are submitted to Parliament for legislative reform¹³.

In the USA, in 2002, for the first time in the world, the E-Government Act¹⁴ was adopted. This law is an effective tool for managing the use of information technology throughout the state with the aim of the harmonization and improvement of the efficiency of the provision of electronic services.

In accordance with the above law, “electronic government” is defined as “the use by the government of web-based Internet applications and other information technologies in combination with the implementation processes of these technologies for the following purposes: a) expand access and ensure the provision of government information and public services for society, organizations and government agencies; b) to provide improvements in the activities of the government, including improving the effectiveness, efficiency, quality of public services and reform» [1].

The law contains five main sections of regulation of activities in the field of e-government: e-government management, financing and development of electronic services, information security, use and storage of information, protection of confidential information and static data.

The United States E-Government Act created the Office of E-Government and Information Technology, which included in the part of the US Presidential Administration¹⁵. This department is a supervisory body that oversees other bodies in the field of e-government. The Act also establishes the Chief Information Officers Council, which is also the central body in charge of information activities.

Thus, the practice of forming e-government abroad shows that this system is a complex, multifaceted phenomenon that cannot be regulated by any single legal act, and requires the development of a whole range of documents: laws, concepts, programs, “road maps” etc. Based on the

¹³ Исследование ООН: электронное правительство 2018 года // <https://publicadministration.un.org/publications/content/PDFs/UN%20E-Government%20Survey%202018%20Russian.pdf>

¹⁴ E-Government Act of 2002 // <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ347/pdf/PLAW-107publ347.pdf>

¹⁵ E-Government Act of 2002 // <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ347/pdf/PLAW-107publ347.pdf>

above analysis of foreign countries, we note the need for the following recommendations in order to develop the digitalization of public services.

1. Consolidation of national legislation in the field of electronic government into a single legal act

The Kazakhstan model of e-government is most fully represented in the following legal documents:

- Law of the Republic of Kazakhstan «On electronic document and electronic digital signature» of January 7, 2003;

- Law of the Republic of Kazakhstan «On Informatization» of November 24, 2015;

- Law of the Republic of Kazakhstan «On personal data and their protection» of May 21, 2013;

- Law of the Republic of Kazakhstan «On access to information» of November 16, 2015;

- Law of the Republic of Kazakhstan «On public services» of April 15, 2013, etc.

Moreover, today the main regulation of activities in the field of e-government in the Republic of Kazakhstan is mainly reflected in various by-laws. For example, the legal regulation of electronic document management, information system of electronic invoices, optimization and automation of public services, standards of public services in the field of informatization, electronic proceedings, authentication of electronic digital signatures, maintenance of the state electronic registry of licenses and other issues are regulated by by-laws RK. Thus, it is often difficult for any user to find a specific provision on the regulation of e-government.

Based on the experience of foreign countries, in particular the E-Government Act in the USA and Digital Republic Act in France, the consolidation of legislation in the field of electronic government into a single legal act is necessary to remove the following barriers:

- reduction in the number of existing legal acts;

- increase of the convenience in its use and accessibility for the population;

- elimination of duplication and contradictions

between legal norms.

2. Establishment of a body for the control and protection of information data and the consideration of complaints about a violation of the right to protect information data

In the process of developing electronic government, on the one hand, states need to maintain a balance between ensuring public access to information on the activities of executive bodies, on the other hand, there is a need to guarantee the protection of personal data and state information from misuse.

Based on the experience of foreign countries, in particular, the activities of the Data Protection Ombudsman in Finland and the European Data Protection Supervisor in the EU, citizens have the right to file a complaint directly with the above authority if they consider that their right to protection data in accordance with the law are not respected. Thus, the above bodies guarantee the protection of personal data and state information from misuse.

Based on the above experience, it becomes obvious that the establishment of a similar body will increase the level of public confidence in the activities of e-government and executive bodies.

3. Implementation of a civil initiative system for legislative proposals

In accordance with paragraph 1 of Art. 61 of the Constitution of the Republic of Kazakhstan the right of legislative initiative belongs to the President of the Republic, deputies of the Parliament, the Government and is implemented exclusively in the Majilis. Despite the fact that the institution of popular legislative initiative is not fixed at the legislative level in Kazakhstan, it is proposed to consider the possibility of introducing an electronic portal to introduce a civil initiative on legislative proposals for consideration by deputies of the Parliament of the Republic of Kazakhstan.

Based on the experience of foreign countries, in particular, the service of the civil initiative for legislative proposals in Finland, launched in the fall of 2012, where initiatives that collect 50,000 signatures in a timely manner are submitted to parliament for legislative reform.

ЛИТЕРАТУРА

1. Габуев С.В. «Электронное правительство»: проблемы эффективности политического управления (сравнительный анализ российского и мирового опыта). Дисс... канд. полит. наук // Москва, 2018 г., 225.

2. С.А. Олейник, М.А. Мельничук. Правовые основы деятельности электронного правительства в России и за рубежом и тенденции их развития / Вестник международного института экономики и права. №2 (15), 2014. С. 26-34.

3. Положихина М.А. Изменение организации государственного управления при переходе к информационному обществу. // Экономические и социальные проблемы России: Сб. науч. тр. / РАН. ИНИОН. Центр социал. науч.-информ. исслед. Отд. экономики; Ред. кол.: Макашева Н.А., гл. ред., и др. – М., 2015. – № 2: Государственное управление в информационном обществе / Ред.-сост. вып. Положихина М.А. С. 29.

4. Иншакова Е.Г. «Электронное правительство» в публичном управлении: административно-правовые проблемы организации и функционирования. Дисс... канд. юрид. наук // Воронеж, 2015 г. 213с.

5. М.С. Абламейко, Лю Игун, С.Ю. Артемьев. Электронное правительство как основа построения электронной демократии: правовые основы / Право и демократия : сб. науч. трудов. - Вып. 25 (2014) : Раздел I. - Минск, 2014. - С.54-68.

6. A. Yiannoukakou. *Electronic Government: Legal Aspects and Applications* // <https://www.scribd.com/document/119194549/Electronic-Government-legal-aspects-and-applications>

7. Н.А. Данилов. Правовое регулирование электронного правительства в зарубежных странах: автореф. дисс. канд. юрид. наук // Москва, 2013. <http://www.law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1538465>

8. Южаков В.Н., Добролюбова Е.И., Талапина Э.В., Тихомиров Ю.А. Анализ возможностей учета требований ОЭСР к качеству государственного управления в целях развития правового регулирования российского государственного управления / В.Н. Южаков, Е.И. Добролюбова, Э.В. Талапина, Ю.А. Тихомиров, - М.: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2018. – 482 с.

REFERENCES

1. Gabuev S. V. «Jelektronnoe pravitel'stvo»: problemy jeffektivnosti politicheskogo upravlenija (sravnitel'nyj analiz rossijskogo i mirovogo opyta). Diss... kand. polit. nauk // Moskva, 2018 g., 225.

2. S.A. Olejnik, M.A. Mel'nichuk. *Pravovye osnovy dejatel'nosti jelektronnogo pravitel'stva v Rossii i za rubezhom i tendencii ih razvitija* / Vestnik mezhdunarodnogo instituta jekonomiki i prava. №2 (15), 2014.S. 26-34.

3. M.A. Polozhihina. *Izmenenie organizacii gosudarstvennogo upravlenija pri perehode k informacionnomu obshhestvu*. //Jekonomicheskie i social'nye problemy Rossii: Sb. nauch. tr. / RAN. INION. Centr social. nauch.-inform. issled. Otd. jekonomiki; Red. kol.: Makasheva N.A., gl. red., i dr. – M., 2015. – № 2: Gosudarstvennoe upravlenie v informacionnom obshhestve / Red.-sost. vyp. Polozhihina M.A. S. 29.

4. Inshakova E. G. «Jelektronnoe pravitel'stvo» v publichnom upravlenii: administrativno-pravovye problemy organizacii i funkcionirovanija. Diss... i kand. jurid. nauk // Voronezh, 2015 g. 213s

5. M.S. Ablamejko, Lju Igun, S. Ju. Artem'ev. *Jelektronnoe pravitel'stvo kak osnova postroenija jelektronnoj demokratii: pravovye osnovy* / Pravo i demokratija : sb. nauch. trudov. - Vyp. 25 (2014) : Razdel I. - Minsk, 2014. - S.54-68.

6. A. Yiannoukakou. *Electronic Government: Legal Aspects and Applications* // <https://www.scribd.com/document/119194549/Electronic-Government-legal-aspects-and-applications>.

7. N.A. Danilov. *Pravovoe regulirovanie jelektronnogo pravitel'stva v zarubezhnyh stranah: avtoref. diss. kand. Jurid. nauk* // Moskva, 2013. <http://www.law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1538465>.

8. V.N. Juzhakov, E.I. Dobroljubova, Je.V. Talapina, Ju.A. Tihomirov. *Analiz vozmozhnostej ucheta trebovanij OJeSR k kachestvu gosudarstvennogo upravlenija v celjah razvitija pravovogo regulirovanija rossijskogo gosudarstvennogo upravlenija* / V.N. Juzhakov, E.I. Dobroljubova, Je.V. Talapina, Ju.A. Tihomirov, - M.: Izdatel'skij dom «Delo» RANHiGS, 2018. – 482 s.